

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VIIe KAMER

A R R E S T

**nr. 234.452 van 21 april 2016
in de zaak A. 217.037/VII-39.497.**

In zake : het VLAAMSE GEWEST
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Bart Bronders
 kantoor houdend te 8400 Oostende
 Archimedesstraat 7
 bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

 Freddy STALLAERT
 Broekstraat 235
 9220 Hamme
 alwaar woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het cassatieberoep, ingesteld op 23 september 2015, strekt tot de nietigverklaring van het arrest MHHC-15/26-K6 van het Milieuhandhavingscollege van 13 augustus 2015 waarbij het beroep tegen de beslissing van de gewestelijke entiteit van 2 juni 2014, houdende het opleggen van een alternatieve bestuurlijke geldboete wegens het omzetten van grasland gelegen deels in bosgebied en deels in agrarisch gebied in een maïsakker, gegrond wordt verklaard en de beroepen beslissing wordt vernietigd.

II. Verloop van de rechtspleging

2. Een beschikking van 5 oktober 2015 verklaart het cassatieberoep toelaatbaar.

De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend die aan de verzoekende partij ter kennis werd gebracht op 17 november 2015.

Op respectievelijk 12 januari 2016 en 7 januari 2016 heeft de hoofdgriffier aan de verzoekende partij en de verwerende partij de mededeling ter kennis gebracht, bedoeld in artikel 15, § 1 van het koninklijk besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State, dat de kamer uitspraak zou doen onder aanvoering van het ontbreken van het vereiste belang, tenzij één van de partijen binnen een termijn van vijftien dagen zou vragen om te worden gehoord.

De verzoekende partij vraagt om te worden gehoord.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 17 maart 2016.

Kamervoorzitter Eric Brewaeys heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Clive Rommelaere, die loco advocaat Bart Bronders verschijnt voor de verzoekende partij, en Freddy Stallaert, die verschijnt in persoon, zijn gehoord.

Eerste auditeur Tom De Waele heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Regelmatigheid van de rechtspleging

3. De verzoekende partij heeft binnen de termijn van dertig dagen, gesteld in artikel 14 van voormeld koninklijk besluit, geen memorie van wederantwoord aan de griffie toegestuurd. Krachtens artikel 21, tweede lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, dient te worden vastgesteld dat het vereiste belang om de gevorderde vernietiging te verkrijgen, ontbreekt.

4. De raadsman van de verzoekende partij zet in zijn schriftelijk verzoek om te worden gehoord het volgende uiteen:

“I.2. Op 17 november 2015 wordt het uitwisselingsplatform e-ProAdmin geconsulteerd door de raadsman van de verzoekende partij. Naar aanleiding daarvan wordt vastgesteld dat bij de map met identificatie van het rolnummer G/A 217.037, de zaak in casu, wordt aangegeven dat het laatste dossierstuk een memorie van antwoord betreft dat aan het dossier werd toegevoegd waaronder de vermelding ‘Te ondertekenen’ werd aangebracht op een rode achtergrond.

Naar aanleiding daarvan opent de raadsman van de verzoekende partij het dossierstuk ‘Memorie van antwoord (cassatie)’ en bevestigt de kennisname daarvan door middel van het plaatsen van de elektronische handtekening.

Bij de opening van het dossierstuk blijkt dit enkel de memorie van antwoord te bevatten. Dit wordt niet vergezeld van enig begeleidend schrijven door de griffe daaromtrent.

I.3. Artikel 15, § 2 van het Koninklijk besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatie-procedure bij de Raad van State (hierna: ‘procedurereglement inzake de cassatieprocedure’) voorziet het volgende:

‘Wanneer de hoofdgriffier de memorie van antwoord ter kennis brengt van de verzoekende partij of wanneer hij haar ter kennis brengt dat binnen de voorziene termijn geen dergelijke memorie is ingediend, maakt hij melding van artikel 21, tweede lid, van de gecoördineerde wetten, alsook van paragraaf 1 van dit artikel.’ (...)

Het desbetreffende artikel 21, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State luidt:

‘Wanneer de verzoekende partij de termijnen voor het toesturen van de memorie van wederantwoord of van de toelichtende memorie niet eerbiedigt, doet de afdeling, nadat de partijen die daarom verzocht hebben, gehoord zijn, zonder verwijl uitspraak, waarbij het ontbreken van het vereiste belang wordt vastgesteld.’

De doelstelling om dat artikel uitdrukkelijk te vermelden bij het ter kennis brengen van de memorie van antwoord, bestaat er kennelijk in om diegene die kennis neemt van de memorie van antwoord, bij die kennisname te wijzen op de zware sanctie die volgt uit het miskennen van dit procedurevoorschrift.

I.4. Voor de partijen die gekozen hebben voor elektronische procesvoering voorziet artikel 42 van het procedurereglement inzake de cassatieprocedure erin dat artikel 85bis van het algemeen procedurereglement (hetzij: het Besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State) van toepassing is, dat luidt:

‘De Raad van State deelt de processtukken, alsook de betekeningen, kennisgevingen en oproepingen mee via neerlegging in het elektronisch dossier. (...)

De dossierbeheerders en hun gedelegeerden worden per elektronisch bericht van deze neerlegging op de hoogte gebracht.

Een elektronisch afschrift van de hun toegezonden berichten wordt op de website bewaard.

De termijnen die deze berichten doen ingaan, nemen een aanvang wanneer de bestemming het stuk voor het eerst raadpleegt, ongeacht het de dossierbeheerder dan wel een van zijn gedelegeerden betreft. Wanneer een stuk door de bestemming ervan niet is geraadpleegd binnen drie werkdagen na het versturen van het bericht, wordt een elektronisch herinneringsbericht verstuurd.

Wanneer het stuk niet is geraadpleegd, wordt het geacht ter kennis zijn gebracht bij het verstrijken van de derde werkdag nadat het elektronisch herinneringsbericht is verstuurd.

De arresten worden voorzien van een elektronische handtekening van de kamervoorzitter en de griffier en worden betekend overeenkomstig artikel 36. De partijen kunnen de uitgiften ervan aanvragen bij de griffie overeenkomstig artikel 37.’ (eigen onderlijning)

I.5. Het artikel 85bis, § 13 van het algemeen procedurereglement vereist aldus dat alle processtukken, alsook de betekeningen, kennisgevingen en oproepingen worden meegedeeld via neerlegging in het elektronisch dossier. De bepaling houdt kennelijk in dat Uw Raad in principe geen enkele formele mededeling aan de partijen kan doen toekomen dan door de neerlegging ervan in het elektronisch dossier.

Mededelingen die Uw Raad verricht via andere methodes of technieken verricht, zoals bv. een uitnodiging om het elektronisch dossier te raadplegen, vormen niet de kennisgeving van het processtuk, de betekening, de kennisgeving of de oproeping, en kunnen niet in de plaats komen van de neerlegging van processtukken, betekeningen, kennisgevingen en oproepingen in het elektronisch dossier, noch kunnen zij de in het elektronisch dossier neergelegde processtukken, betekeningen, kennisgevingen en oproepingen wezenlijk aanvullen of vervangen.

I.6. Aldus mag de partij - en haar raadsman - die voor elektronische procesvoering heeft gekozen mag er overeenkomstig artikel 85bis, § 13 van het algemeen procedurereglement op vertrouwen dat elke kennisgeving en elke mededeling die een termijn doet ingaan plaatsvindt door neerlegging ervan in het elektronisch dossier.

De vereiste ingesteld door artikel 15, § 2 van het procedurereglement inzake de cassatieprocedure, dat de hoofdgriffier wanneer hij de memorie van antwoord ter kennis brengt van de verzoekende partij melding dient te maken ‘van artikel 21, tweede lid, van de gecoördineerde wetten, alsook van paragraaf 1 van dit artikel’, dient voor een partij die heeft gekozen voor elektronische procesvoering dan ook te worden verricht door neerlegging van die melding in het elektronisch dossier, bv. onder de vorm van een begeleidende brief van de hoofdgriffier die in het elektronisch dossier wordt neergelegd samen met de memorie van antwoord, geheel analoog aan de begeleidende brief van de hoofdgriffier die samen met de memorie van antwoord aangetekend zou worden toegestuurd aan een partij die niet voor de elektronische procesvoering heeft gekozen.

Minstens mag een partij die voor elektronische procesvoering heeft gekozen er rechtmatig op vertrouwen dat de bepaling van artikel 85bis, § 13 van het algemeen procedurereglement strikt wordt nageleefd en hij geen nadeel ondervindt door de keuze voor de elektronische procesvoering ten opzichte van partijen die niet voor de elektronische procesvoering hebben gekozen.

Aan partijen die niet voor de elektronische procesvoering hebben gekozen moeten alle processtukken en andere stukken overeenkomstig artikel 39 van het procedurereglement inzake de cassatieprocedure worden toegestuurd bij ter post aangetekende brief. Er kan geen enkel rechtsgevolg worden verleend aan een mededeling die op een andere wijze aan die partijen ter kennis worden gebracht. De tegenhanger van de inontvangstneming van een aangetekende zending wordt voor een partij die voor elektronische procesvoering heeft gekozen enkel en alleen gevormd door de consultatie van de in het elektronisch dossier neergelegde processtukken en andere stukken. Analoog aan hetgeen geldt voor partijen die niet voor de elektronische procesvoering hebben gekozen, mag geen enkel rechtsgevolg worden verleend aan een mededeling die op een andere wijze aan die partijen ter kennis worden gebracht, zoals een eventuele vermelding in een e-mail waarbij die partij wordt uitgenodigd om kennis te nemen van nieuwe processtukken en andere stukken die werden neergelegd in het elektronisch dossier.

Meer nog, het vormt geen vereiste om voorafgaand een e-mail bericht te raadplegen opdat er kennis zou kunnen worden genomen van de in het elektronisch dossier neergelegde processtukken en andere stukken: het volstaat dat de dossierbeheerder zich, bv. in het kader van een andere procedure voor Uw Raad, aanmeldt op de beveiligde website e-ProAdmin om vast te stellen of er een nieuw dossierstuk werd toegevoegd in de procedures waarin hij optreedt als dossierbeheerder of gedelegeerde (bij de identificatie van de zaak wordt steeds aangegeven wat het laatst toegevoegde dossierstuk is, waarbij onder een nog niet geraadpleegd stuk de vermelding ‘Te ondertekenen’ wordt aangebracht op een rode achtergrond).

I.7. De melding die de hoofdgriffier van Uw Raad moet verrichten overeenkomstig artikel 15, § 2 van het procedurereglement inzake de cassatieprocedure, kan voor een partij die voor elektronische procesvoering heeft gekozen alleen verlopen via een formele mededeling of brief die samen met de memorie van antwoord wordt neergelegd in het elektronisch dossier en waarvan die partij kennis dient te nemen via de beveiligde website e-ProAdmin,

welke kennisname wordt bevestigd door het aanbrengen van de elektronische handtekening.

In de gegeven omstandigheden bevat het elektronisch dossier geen mededeling of schrijven van de hoofdgriffier overeenkomstig artikel 15, § 2 van het procedurereglement inzake de cassatieprocedure, doch alleen de memorie van antwoord.

Het in casu toepassen van de zware sanctie die volgt uit het miskennen van het procedurevoorschrift opgenomen in artikel 21, tweede lid, van de gecoördineerde wetten, zou strijdig zijn met de ratio legis van artikel 15, § 2 van het procedurereglement inzake de cassatieprocedure al dan niet samen gelezen met artikel 85bis, § 13 van het algemeen procedurereglement, of minstens buiten proportie staan in verhouding tot het recht op toegang tot de rechter.

I.8. Het voorgaande is des te meer het geval nu de memorie van antwoord die werd neergelegd door de verwerende partij louter het standpunt herneemt dat hij heeft ingenomen in de procedure voor het Milieuhandhavingscollege, welk standpunt door de verzoekende partij reeds was gekend ten tijde van het instellen van het cassatieberoep, en welke puur inhoudelijk aldus geen aanleiding diende te geven tot enige bijkomende toelichting of repliek vanwege de verzoekende partij.

Meer nog, gelet op het dwingend karakter van de in het geding zijnde Europeesrechtelijke regels waarvan de toepassing prioriteit opeist boven de toepassing van de nationale rechtsregels, zou het in casu - waarbij de memorie van antwoord in het elektronisch dossier niet is vergezeld van een melding van artikel 21, tweede lid, van de gecoördineerde wetten - des te meer buiten proportie staan om de zware sanctie toe te passen die volgt uit het miskennen van het procedurevoorschrift opgenomen in artikel 21, tweede lid, van de gecoördineerde wetten”.

Beoordeling

5. Wie enige basiskennis heeft van procedures bij de Raad van State weet dat er strenge sancties verbonden zijn aan het niet respecteren van de termijnen om memories in te dienen.

In een cassatieprocedure moet de verzoekende partij, overeenkomstig artikel 19, vijfde lid van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, worden vertegenwoordigd door een advocaat, van wie men redelijkerwijze de nodige elementaire kennis van de procedurevoorschriften en hun gevolgen mag verwachten.

Artikel 15, § 2, van het koninklijk besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State bepaalt dat de hoofdgriffier, wanneer hij de memorie van antwoord ter kennis brengt van de verzoekende partij, melding maakt van artikel 21, tweede lid, van de gecoördineerde wetten en van § 1 van dit artikel.

Toch wordt een advocaat verondersteld over de nodige kennis te beschikken van de regels verbonden aan procedures die hij instelt en kan geredelijk worden aangenomen dat hij op de hoogte is van de sancties die daaraan verbonden zijn.

De vaststelling dat in het huidige geval de verwittiging door de hoofdgriffier niet zou zijn gegeven kan niet leiden tot ontheffing van de procedurele sanctie. Er anders over oordelen zou de verplichte tussenkomst van een advocaat herleiden tot een loutere formaliteit.

6. Het wettelijk vermoeden van gebrek aan belang moet te dezen onverkort worden toegepast. Er bestaat aanleiding om het beroep te verwerpen.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt het beroep.

2. De verzoekende partij wordt verwezen in de kosten van het cassatieberoep, begroot op 200 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van eenentwintig april tweeduizend zestien, door de Raad van State, VIIe kamer, samengesteld uit:

Eric Brewaeyts,
bijgestaan door

Bart Tettelin,

De griffier

Bart Tettelin

kamervoorzitter,

griffier.

De voorzitter

Eric Brewaeyts